

Seat No. _____

HE-16080001060601

B. Com. (Sem. VI) (CBCS) (W.E.F. 2016) Examination

April - 2023

Management Accounting-2

(Old Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours / Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નના જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવાના છે.
 (2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ છે.
 (3) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે છે.

1 મલ્હાર લિ.નું તા. 31-3-10ના રોજનું પાકું સરવૈયું અને વધારાની માહિતી 20
 નીચે મુજબ આપેલ છે. તે પરથી આપેલ ગુણોત્તરો શોધો.

- (1) સ્ટોક ટર્નઓવર ગુણોત્તર
 (2) માલિકી ગુણોત્તર
 (3) રોકાયેલી મૂડી પર વળતર
 (4) લેણદાર ગુણોત્તર
 (5) ઈક્વિટી શેરમૂડી (શેર હોલ્ડરો)ના ભંડોળ પર વળતરનો દર

મલ્હાર લિ.નું તા. 31-3-10ના રોજનું પાકું સરવૈયું

મૂડી-દેવાં	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી	6,00,000	કાયમી મિલકતો	7,50,000
નફા-નુકસાન ખાતું	1,70,000	સ્ટોક	1,75,000
8%ના ડિબેન્ચર્સ	2,50,000	દેવાદારો	2,00,000
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	3,00,000	લેણીહૂંડી	50,000
લેણદારો	1,00,000	રોકડ-બેંક	2,45,000
	14,20,000		14,20,000

વધારાની માહિતી :

- (1) કુલ વેચાણના 20% રોકડ વેચાણ છે.
- (2) તા. 1-4-09ના રોજ સ્ટોક રૂ. 1,25,000.
- (3) દેવાદાર ગુણોત્તર (90 દિવસ) જેમાં દેવાદાર ગુણોત્તર ગણતરી વખતે વર્ષના 360 દિવસો લેવાના છે.
- (4) કાચો નફો વેચાણના 40% છે.
- (5) ચોખ્ખો નફો રૂ. 2,50,000 (વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો નફો છે)
- (6) કરવેરાનો દર 50% છે.

અથવા

1 રઘુવીર લિ.ની નીચે મુજબની નાણાકીય બાબતો આપેલ છે :

20

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
કુલ વેચાણ (જેમાંથી 20% રોકડ વેચાણ છે)	8,00,000	ચોખ્ખો નફો (50% કરવેરા બાદ)	40,000
વેચેલ માલની પડતર	6,50,000	પરચૂરણ દેવાદારો	85,000
ઈક્વિટી શેરમૂડી	2,50,000	રાખી મૂકેલ કમાણી	52,000
15%ના ડિબેન્ચર્સ	2,00,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	20,000
ડિબેન્ચર વટાવ	5,000	લેણીહૂંડી	15,000

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી નીચે આપેલ હિસાબી ગુણોત્તરો શોધો.

- (1) કામગીરી ગુણોત્તર
- (2) દેવાદાર ગુણોત્તર (વર્ષના 360 દિવસો)
- (3) શેર હોલ્ડર્સના ભંડોળ પર વળતરનો દર
- (4) કુલ રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર

- 2 શિવમ્ લિ.ની નીચેની માહિતી પરથી તા. 31મી ડિસેમ્બરના રોજ પૂરા થતા 20 ચાર માસ માટેનું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

માસ	કુલ વેચાણ રકમ (રૂ.)	ઉધાર ખરીદી રકમ (રૂ.)	મજૂરી રકમ (રૂ.)	પરોક્ષ ખર્ચાઓ રકમ (રૂ.)
જુલાઈ	3,60,000	1,80,000	72,000	90,000
ઓગસ્ટ	4,20,000	2,40,000	90,000	96,000
સપ્ટેમ્બર	4,80,000	3,00,000	1,20,000	1,08,000
ઓક્ટોબર	5,40,000	3,60,000	1,32,000	1,14,000
નવેમ્બર	6,00,000	3,60,000	1,35,000	1,20,000
ડિસેમ્બર	6,60,000	3,90,000	1,50,000	1,20,000

અન્ય વિગતો નીચે મુજબ છે :

- (1) તા. 1-9-2020ની રોકડ સિલક રૂ. 32,500 અંદાજવામાં આવેલી છે.
- (2) કુલ વેચાણના 40% રોકડ વેચાણ અને 60% ઉધાર વેચાણ ધારો.
- (3) જો તે જ માસમાં વેચાણના નાણાં મળે તો 5% રોકડ વટાવ આપવાનો છે.
- (4) દેવાદારો પાસેથી 40% નાણાં બીજા મહિનામાં વસૂલ થાય છે અને બાકીના ત્યાર પછીના મહિનામાં મળે છે.
- (5) પરોક્ષ ખર્ચમાં સ્થિર મિલકતના ઘસારાના માસિક રૂ. 12,500 લેખે સમાવેશ થાય છે.
- (6) લેણદારોએ આપેલ શાખનો સમયગાળો 2 માસનો છે.
- (7) મજૂરી ચૂકવવાનો સમયગાળો 1/2 માસ અને પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવવાનો સમયગાળો 2 માસનો છે.
- (8) સપ્ટેમ્બર, 2020માં 10%ના રૂ. 5,00,000ના ડિબેન્ચરનું વાર્ષિક વ્યાજ ચૂકવવું પડશે.
- (9) ડિસેમ્બર, 2020માં મકાનની ખરીદીનો રૂ. 27,500નો હપતો ચૂકવવો પડશે.
- (10) 30 સપ્ટેમ્બર, 2020ના રોજ રોકાણ પર ડિવિડન્ડ રૂ. 10,000 મળવાની ધારણા છે.
- (11) ગયા વર્ષના આવકવેરાનો રીફંડ ઓર્ડર રૂ. 15,000નો ઓક્ટોબર, 2020માં મળશે.

અથવા

2 જમુના લિ.ની નીચેની વિગતો પરથી એપ્રિલથી જૂન, 2019 સુધીના ત્રણ માસનું 20 રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

(1) તા. 1-4-2019ના રોજ રોકડ અને બેન્ક સિલક રૂ. 1,20,000 છે.

(2) માસ	કુલ વેચાણ રકમ (રૂ.)	ખરીદી રકમ (રૂ.)	મજૂરી રકમ (રૂ.)	પરોક્ષ ખર્ચ રકમ (રૂ.)
ફેબ્રુઆરી	12,00,000	6,00,000	2,40,000	2,25,000
માર્ચ	9,00,000	5,40,000	2,16,000	1,95,000
એપ્રિલ	13,00,000	6,60,000	2,88,000	2,55,000
મે	18,00,000	9,60,000	3,00,000	2,85,000
જૂન	10,00,000	4,80,000	2,52,000	2,25,000

(3) કુલ વેચાણના 40% રોકડ વેચાણ અને 60% ઉધાર વેચાણ ધારો.

(4) ઉધાર વેચાણના 50% વેચાણ પછીના મહિનામાં અને બાકીના 50% બીજા મહિનામાં વસૂલ મળે છે.

(5) વેપારીઓએ આપેલ શાખનો ગાળો એક (1) મહિનાનો છે.

(6) પરોક્ષ ખર્ચમાં સ્થિર મિલકતના ઘસારાના માસિક રૂ. 45,000 લેખેનો સમાવેશ થાય છે.

(7) મજૂરી ચૂકવવાનો સમયગાળો એક મહિનાનો અને પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવવાનો સમયગાળો 1/2 માસનો છે.

(8) જૂન 2019માં ડિબેન્ચર વ્યાજ રૂ. 75,000 ચૂકવવાનું છે.

3 P.C.C. કંપનીનું પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર નીચે મુજબ છે :

15

વિગત/પ્રવૃત્તિની સપાટી	60%	80%	100%
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	1,80,000	2,40,000	3,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	2,40,000	3,20,000	4,00,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	1,40,000	1,60,000	1,80,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	60,000	70,000	80,000
વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચ	1,00,000	1,16,000	1,32,000

કંપની હાલમાં 50% પ્રવૃત્તિએ કાર્ય કરે છે. વર્તમાન ભાવે વેચાણ રૂ. 6,40,000 છે. એવી ધારણા કરવામાં આવે છે કે વેચાણ કિંમતમાં 5% ઘટાડો કરવામાં આવે તો કંપની વેચાણજથ્થો વધારી શકશે અને તેથી 90% ક્ષમતાએ વેચાણ કિંમતમાં 8% ઘટાડો કરવામાં આવે, કંપની વેચાણ જથ્થો વધારી શકશે.

50%, 75% અને 90%ની ઉત્પાદન શક્તિએ પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર તૈયાર કરી નફો શોધી અને સંચાલકીય ભલામણો જણાવો.

અથવા

3 નીચે આપેલ માહિતી પરથી પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો. **15**

ઉત્પાદન ક્ષમતા 50%

ઉત્પાદન (એકમો)..... 10,000 એકમો

એકમદીઠ વેચાણ કિંમત..... રૂ. 200

એકમદીઠ માલસામાન ..... રૂ. 100

એકમદીઠ મજૂરી ..... રૂ. 30

એકમદીઠ કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ..... રૂ. 30 (રૂ. 12 સ્થિર)

એકમદીઠ વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ..... રૂ. 20 (રૂ. 10 સ્થિર)

60% ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિએ માલસામાનમાં 2%નો વધારો કરવો, તેમજ એકમદીઠ વેચાણ કિંમતમાં 2%નો ઘટાડો કરવો.

80% ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિએ માલસામાનમાં 5%નો વધારો કરી અને વેચાણ કિંમતમાં એકમદીઠ 5% (પાંચ)નો ઘટાડો કરો.

60% અને 80% ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિ (ક્ષમતા)એ પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર તૈયાર કરી નફો શોધો.

જવાબદારીઓ	2018-19	2019-20	મિલકતો	2018-19	2019-20
શેરમૂડી	10,00,000	12,50,000	પાઘડી	-	25,000
સામાન્ય અનામત	2,50,000	3,00,000	જમીન અને		
નફા-નુકસાન ખાતું	1,52,500	1,53,000	મકાન	10,00,000	9,50,000
બેન્ક લોન	3,50,000	-	યંત્રો	7,50,000	8,45,000
લેણદારો	7,50,000	6,76,000	સ્ટોક	5,00,000	3,70,000
કરવેરાની જોગવાઈ	1,50,000	1,75,000	દેવાદારો	4,00,000	3,21,000
			રોકડ	2,500	3,000
			બેન્ક	-	40,000
	26,52,500	25,54,000		26,52,500	25,54,000

વધારાની માહિતી :

- (1) ડિવિડન્ડની ચૂકવણી રૂ. 1,15,000.
- (2) સૌજન્ય કંપનીની મિલકતો ખરીદી હતી જે માટે રૂ. 2,50,000ના શેર્સ આપ્યા હતા અને નીચે દર્શાવેલ મિલકતો ખરીદી હતી : સ્ટોક રૂ. 1,00,000, યંત્રો રૂ. 1,25,000.
- (3) રૂ. 40,000ના નવા યંત્રો ખરીદ્યા હતા.
- (4) યંત્રો પર રૂ. 60,000નો ઘસારો માંડી વાળ્યો હતો અને જમીન અને મકાન ઉપર રૂ. 50,000નો ઘસારો માંડી વાળ્યો હતો.
- (5) કરવેરાની જોગવાઈ રૂ. 1,65,000ની કરી હતી અને યંત્રના વેચાણનું નુકસાન રૂ. 1,000 સામાન્ય અનામત ખાતે માંડી વાળ્યું હતું.

ઉપરની માહિતી પરથી રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો. (જરૂરી ગણતરીઓ જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.)

અથવા

4 આશ્લેષા લિ.ના તા. 31-3-20 તથા 31-3-21ના વર્ષના પાકા સરવૈયા નીચે 15

મુજબ છે. તેના પરથી રોકડ પ્રવાહપત્રક તૈયાર કરો.

જવાબદારીઓ	2020-21	2019-20	મિલકતો	2020-21	2019-20
ઈક્વિટી શેરમૂડી	8,00,000	6,00,000	કાયમી મિલકતો		
મૂડી અનામત	20,000	-	(મૂ.કિ.)	19,00,000	16,00,000
સામાન્ય અનામત	4,00,000	3,40,000	બાદ : ઘસારો	5,80,000	4,60,000
નફા-નુકસાન ખાતું	1,50,000	1,20,000		13,20,000	11,40,000
ડિબેન્ચર	2,80,000	4,00,000	રોકાણો	1,60,000	2,00,000
ચાલુ જવાબદારી	2,60,000	2,40,000	ચાલુ મિલકતો	6,60,000	5,60,000
કરવેરા જોગવાઈ	1,70,000	1,80,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	20,000	40,000
સૂચિત ડિવિડન્ડ	72,000	60,000			
નહિ ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ	8,000	-			
	21,60,000	19,40,000		21,60,000	19,40,000

2019-20ના વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ -

- (1) એક યંત્ર રૂ. 50,000માં વેચેલ હતું, જેની મૂળકિંમત રૂ. 1,00,000 હતી અને તેના પર રૂ. 42,000 ઘસારો કાપવામાં આવેલ હતો.
- (2) રૂ. 1,90,000 ઘસારો ગણેલ છે.
- (3) ડિબેન્ચર રૂ. 103 લેખે પરત કરેલ હતા.
- (4) થોડા રોકાણો નફાથી વેચવામાં આવ્યા હતા. આ નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા કરેલ છે.
- (5) રૂ. 28,000ની કાયમી મિલકતો માંડી વાળવાની છે. જેની પર પૂરો ઘસારો કપાયેલો છે.
- (6) આવકવેરો રૂ. 1,60,000 ચૂકવ્યો હતો.

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) Write answers of all the questions in main answer book.
- (2) Right hand side figures show marks of each question.
- (3) Necessary calculation is a part of answer.

- 1 Find out the following ratios from the Balance Sheet of Malhar Ltd. as on 31-3-10 and additional information : 20

- (i) Stock turnover ratio
- (ii) Ownership ratio
- (iii) Rate of return on capital employed
- (iv) Creditors velocity ratio
- (v) Rate of return on equity capital.

Balance Sheet of Malhar Ltd. as on 31-3-10

Liabilities	Rs.	Asset	Rs.
Equity Share Capital	6,00,000	Fixed Assets	7,50,000
P & L Account	1,70,000	Stock	1,75,000
8% Debentures	2,50,000	Debtors	2,00,000
Bank Overdraft	3,00,000	Bills Receivable	50,000
Creditors	1,00,000	Cash and Bank	2,45,000
	14,20,000		14,20,000

Additional Information :

- (1) Cash sales is 20% of total sales.
- (2) Stock on 1-4-09 is Rs. 1,25,000.
- (3) Debtors ratio is 90 days. Consider 360 days of the year.
- (4) Gross profit is 40% of sales.
- (5) Net profit (Before Interest and Tax) is Rs. 2,50,000.
- (6) Rate of taxation is 50%.

OR

- 1 The information given below is taken from the financial records of Raghuvir Ltd. 20

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Total Sales (out of which 20% is cash sales)	8,00,000	Net Profit (after 50% tax)	40,000
Cost of goods sold	6,50,000	Debtors	85,000
Eq. Share Capital	2,50,000	Retain Earnings	52,000
15% Debentures	2,00,000	Preliminary Exp.	20,000
Debenture Discount	5,000	Bills Receivable	15,000

From the above information, calculate the following accounting ratios :

- (1) Operating Ratio.
  - (2) Debtors Ratio (360 days for the year)
  - (3) Rate of Return on share holders fund
  - (4) Rate of return on total capital employed.
- 2 Prepare a cash budget for four months ending on 31st December from the following information of Shivam Ltd. : 20

Month	Total Sales Amt. (Rs.)	Credit Purchases Amt. (Rs.)	Wages Amt. (Rs.)	Overheads Amt. (Rs.)
July	3,60,000	1,80,000	72,000	90,000
August	4,20,000	2,40,000	90,000	96,000
September	4,80,000	3,00,000	1,20,000	1,08,000
October	5,40,000	3,60,000	1,32,000	1,14,000
November	6,00,000	3,60,000	1,35,000	1,20,000
December	6,60,000	3,90,000	1,50,000	1,20,000

Other details are as under :

- (1) Cash balance as on Dt. 1-9-2020 is estimated Rs. 32,500.
- (2) Assume 40% of total sales are cash sales and 60% credit sales.
- (3) Cash discount of 5% is allowed if the payment of amount of sales is made within one month.
- (4) 40% collection from debtors in next month and remaining amount in the next month following.
- (5) Overheads include Rs. 12,500 per month for depreciation of fixed assets.
- (6) The period of credit allowed by suppliers is 2 months.
- (7) The time lag in payment of wages is 1/2 month and lag in payment of overheads is 2 months.
- (8) In September, 2020 annual debenture interest at 10% on Rs. 5,00,000 debentures is to be paid.
- (9) In December, 2020 instalment of Rs. 27,500 for purchase of building is to be paid.
- (10) Dividend on investments amounting to Rs. 10,000 is expected to be received on 30th September, 2020.
- (11) Refund order for Rs. 15,000 of last year income tax will be received in October, 2020.

OR

- 2 Prepare a cash budget of Jamuna Ltd. for April to June 2019 upto 20 3 months.

(1) Cash on hand on 1st April 2019 is Rs. 1,20,000.

(2) Month	Total Sales Amt. (Rs.)	Purchases Amt. (Rs.)	Wages Amt. (Rs.)	Overheads Amt. (Rs.)
February	12,00,000	6,00,000	2,40,000	2,25,000
March	9,00,000	5,40,000	2,16,000	1,95,000
April	13,00,000	6,60,000	2,88,000	2,55,000
May	18,00,000	9,60,000	3,00,000	2,85,000
June	10,00,000	4,80,000	2,52,000	2,25,000

(3) 40% of total sales are cash sales and 60% are credit sales.

(4) 50% of credit sales are realized in month following sales and the remaining 50% in the next month following.

(5) The period of credit allowed by suppliers is one (1) month.

(6) Overhead expenses include Rs. 45,000 per month for depreciation on fixed assets.

(7) The time lag in payment of overhead expenses is 1/2 month and time lag in payment of wages is one month.

(8) In June 2019 debenture interest of Rs. 75,000 is to be paid.

- 3 The annual flexible budget of P.C.C. Company is as follows : 15

Particulars	60%	80%	100%
Direct Materials	1,80,000	2,40,000	3,00,000
Direct Wages	2,40,000	3,20,000	4,00,000
Factory Overheads	1,40,000	1,60,000	1,80,000
Office Overheads	60,000	70,000	80,000
Sales and Dist. Overheads	1,00,000	1,16,000	1,32,000

The company is presently working at 50% capacity. The sales volume of production at current prices is Rs. 6,40,000. If the selling price is reduced by 5%, the company enabling to operate at 75% capacity. If selling price is reduced by 8%, the capacity utilized upto 90%.

Prepare flexible budget for 50%, 75% and 90% capacity. Find out profit and give your recommendations to management.

OR

3 Prepare flexible budget from the following data : **15**

Capacity 50%

Volume ..... 10,000 units

Selling price per unit ..... Rs. 200

Material Per Unit ..... Rs. 100

Labour Per unit ..... Rs. 30

Factory overhead per unit ..... Rs. 30 (Rs. 12 fixed)

Administrative overhead per unit ..... Rs. 20 (Rs. 10 fixed)

At 60% working material cost per unit increased by 2% and selling price per unit falls by 2%.

At 80% working material cost per unit increased by 5% and selling price per unit falls by 5%. Estimate the profit at 60% and 80%.

4 Following is the balance sheets of Dhruva Ltd. :

15

Liabilities	2018-19	2019-20	Assets	2018-19	2019-20
Share Capital	10,00,000	12,50,000	Goodwill	-	25,000
General Reserve	2,50,000	3,00,000	Land and		
P & L Account	1,52,500	1,53,000	Building	10,00,000	9,50,000
Bank Loan	3,50,000	-	Machinery	7,50,000	8,45,000
Creditors	7,50,000	6,76,000	Stock	5,00,000	3,70,000
Provision for			Debtors	4,00,000	3,21,000
Taxation	1,50,000	1,75,000	Cash	2,500	3,000
			Bank	-	40,000
	26,52,500	25,54,000		26,52,500	25,54,000

Additional Information :

- (1) Dividend paid Rs. 1,15,000.
- (2) Assets of Saujanya Co. are purchased and shares of Rs. 2,50,000 are issued. For this following assets acquired :
Stock Rs. 1,00,000, Machinery Rs. 1,25,000.
- (3) New Machinery purchased for Rs. 40,000.
- (4) Depreciation written off on Machinery of Rs. 60,000 and land and building Rs. 50,000.
- (5) Provision for taxation Rs. 1,65,000 and loss due to sale of machinery Rs. 1,000 written off to general reserve.

From the above information prepare cash flow statement.

(All calculations are to be considered as a part of the answer)

OR

4 The Balance Sheets of Ashlesha Ltd. as on 31-3-2020 and
31-3-2021 are given below. Prepare cash flow statement.

15

Liabilities	2020-21	2019-20	Assets	2020-21	2019-20
Eq. share capital	8,00,000	6,00,000	Fixed Assets		
Capital Reserve	20,000	-	at cost	19,00,000	16,00,000
General Reserve	4,00,000	3,40,000	Less: Depreciation	5,80,000	4,60,000
P & L Account	1,50,000	1,20,000		13,20,000	11,40,000
Debentures	2,80,000	4,00,000	Investments	1,60,000	2,00,000
Current Liabilities	2,60,000	2,40,000	Current Assets	6,60,000	5,60,000
Provision for IT	1,70,000	1,80,000	Preliminary Exp.	20,000	40,000
Proposed Dividend	72,000	60,000			
Unpaid Dividend	8,000	-			
	21,60,000	19,40,000		21,60,000	19,40,000

During the year 2019-20 the company

- (1) Sold one machine for Rs. 50,000 the cost of which was Rs. 1,00,000 and the depreciation provided on it was Rs. 42,000.
- (2) Provided Rs. 1,90,000 as depreciation.
- (3) Redeemed of debentures at Rs. 103
- (4) Sold some trade investments at a profit which was credited to capital reserve.

- (5) Write off Fixed Assets cost Rs. 28,000 which is fully depreciated.
- (6) Income tax paid Rs. 1,60,000.
-